

Hva er rabies?

- Rabiesvirus, sammen med EBLV-1 og 2 (også kalt Lyssavirus genotype 5 og 6), tilhører Genus Lyssavirus-familien *Rhabdoviridae*.
- Rabies er en dødelig zoonose, og katten anses å være en høyrisikoart for overføring til mennesker i noen europeiske land.
- Rabies finnes over hele verden, med visse unntak. Store områder i Europa er nå fri for terrestrisk rabies, takket være vaksinasjonsprogram for ville dyr.
- Rødreven er største smittebæreren i Europa.
- De senere tilfellene i Vest-Europa kan spores til illegalt importerte, smittede kjæledyr fra rabies-endemiske områder i Afrika.
- Viruset er enkelt å inaktivere med vaskemiddelbaserte desinfeksjonsmidler.

Infeksjon

- Rabiesmittede dyr er den eneste smitekilden.
- Viruset smittes via spytt noen dager før symptomene viser seg.
- Gjennomsnittlig inkubasjonstid er to måneder, men kan variere fra to uker til flere måneder, avhengig av infeksjonssted (bitt, klor). Jo større avstand mellom inngangsstedet for viruset og sentralnervesystemet, desto lengre inkubasjonstid. Jo større tetthet på innerveringen i det inokulerte vevet, desto kortere inkubasjonstid.
- Selv om katter kan smittes av flaggermus (med andre rabiesvirustyper enn lyssavirus), er risikoen lav.

Symptomer

- All uforklarlig, aggressiv atferd eller plutselig atferdsendring må anses mistenkelig.
- Sykdommen manifesterer seg i en rabid/rasende og en lammelsesform/stille form. Rundt 90 % av rabiesmittede katter har den rabide/rasende typen.

- På grunn av encefalitt, ses involvering av hjernenerver og forhjernen: fraværende/reduert palpebrale, korneale og pupillære reflekser, strabisme, mandibulær nevrapraksi, salivering, anfall, muskelpasmer, tremor, desorientering, formålsløse gange, overdreven emosjonell respons (irritabilitet, sinne, frykt, fotofobi), samt ataksi og paralyse, til slutt fulgt av koma og død på grunn av respirasjonsstans.
- Katter dør ofte etter et klinisk forløp på 3–4 dager.

Diagnose

- En definitiv rabiesdiagnose oppnås ved post-mortem laboratorieundersøkelser, helst fra hjernevev.
- Ved mistanke bør katten holdes isolert, og veterinær må kontaktes.
- Serologiske tester brukes iblant for kontroll etter vaksinasjon, særlig i forbindelse med utenlandsreiser.

Sykdomsbehandling

- Vaksinasjon av dyr etter eksponering avhenger av de nasjonale, offentlige helseforskriftene og er forbudt i mange land.
- For å beskytte offentlig helse skal ikke rabide katter behandles, men avlives.
- I rabiesendemiske områder må man alltid nærme seg villkatter med forsiktighet. Håndtering og pleie av herreløse dyr man tar vare på må anses risikabelt, selv om de synes friske.

Vaksinasjon

- Katter vaksineres vanligvis mot rabies med inaktiverte, adjuvante vaksiner; én vaksinasjon gir langvarig immunitet.
- Katter responderer bedre enn hunder, og over 97 % utvikler antistofftiter $\geq 0,5$ IE/ml etter den første vaksinasjonen, en verdi som samsvarer med beskyttelse.
- Kattunger bør vaksineres når de er 12 til 16 uker og revaksineres ett år senere.
- Noen vaksiner beskytter mot det virulente rabiesviruset i 3 år eller mer, men nasjonal eller lokal lovgivning kan kreve årlige booster-doser.

Takk til ERZ/AFSSA Nancy, Frankrike.

- Anisokori hos en katt med rabies.

Takk til Malene Thyssen / Wikimedia

- Rødreven (*Vulpes vulpes*) er hovedkilden til rabies i Europa.

Takk til ERZ/AFSSA Nancy, Frankrike.

- All aggressiv atferd hos en katt skal medføre mistanke om rabies.

Takk til Artur Borkowski, Warsaw University

- I den siste fasen av rabies, blir hjernenervene paralyisert (legg merke til anisokorien).

© Merial

- Paralyse av hodenervene ved rabies i siste fase.